

การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Development of Learning Activities Based on the 5-Step Method Integrated with
Learning Activity Packages Affecting Learning Achievement on Good Citizenship
According to Democratic Way Unit and Analytical Thinking of Prathomsuksa 5 Students

ศาสดา ทักษิณ¹ รัชกร ประเสริฐเตสัง²

Sadsada Tuksin¹, and Ratchakorn Praseeratesung²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้นแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest posttest design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) เปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนคู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบวัดการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ Wilcoxon signed ranks test ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.16/80.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, Master of Education Degree in Curriculum and Instruction, Chaiyaphum Rajabhat University

²อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, Lecturer Dr. Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ศาสดา ทักษิณ, sadsada.ts@gmail.com

รับเมื่อ 27 เมษายน 2564 แก้ไข 13 มิถุนายน 2564 ตอรับเมื่อ 14 มิถุนายน 2564

ABSTRACT

This research was a pre-experimental research using one group pretest posttest design. The objectives were to 1) develop a lesson plan based on the 5-step method integrated with learning activity packages on good citizenship according to democratic way unit for Prathomsuksa 5 students to meet the efficiency of 80/80, 2) compare students' learning achievement between before and after learning through the developed learning activities, and 3) compare students' analytical thinking between before and after learning through the developed learning activities. The sample was 11 Prathomsuksa 5 students of Ban Non Du School under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 6 in the second semester of academic year 2020, selected by cluster random sampling. The research instruments were 1) 8 lesson plans based on 5-step method integrated with learning activity packages, 2) a learning achievement test, and 3) an analytical thinking test. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Wilcoxon signed ranks test.

The results revealed that:

1. The efficiency of all learning plans based on 5-step method integrated with learning activity packages on good citizenship according to democratic way unit for Prathomsuksa 5 students was 81.16/80.30 which met the specified criterion.

2. The students' learning achievement mean after learning through the developed learning activities was significantly higher than that of before at the .05 level.

3. The students' analytical thinking mean after learning through the developed learning activities was significantly higher than that of before at the .05 level.

Keywords : 5 Steps method, Learning activity package, Analytical thinking

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและยืนหยัดอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างมั่นคงและอยู่เย็นเป็นสุขนั้น จำเป็นจะต้องพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพโดยเริ่มต้นตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนมีคุณภาพก็คือ การมีความสามารถในการคิด เพราะความสามารถในการคิดจะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพทุกด้านทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญา (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, หน้า 139) ด้วยความสำคัญดังกล่าว ระบบการศึกษาของประเทศไทยภายหลังการปฏิรูปการศึกษาจึงได้เริ่มให้ความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาความคิด โดยได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยให้สถานศึกษาจัดกระบวนการ

เรียนรู้ โดยการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติคิดเป็นและทำเป็น (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, หน้า 139) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การคิดและการสอนคิด เป็นเรื่องที่สำคัญที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพสูง นอกจากนี้ความสามารถด้านการคิดยังเป็นสมรรถนะสำคัญที่จะทำให้นักเรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างปกติได้ในสังคมยุคปัจจุบันที่มีกลไกและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ทุกคนต้องเผชิญกับปัญหาร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็กที่กำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นวัยรุ่น ซึ่งมีเหตุการณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนไทยจำนวนมากขาดทักษะชีวิตและความสามารถด้านการคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์เพื่อการแก้ปัญหา (พรธมนนามโนรินทร์, 2554, หน้า 2) จึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะก่อให้เกิดเป็นปัญหาของสังคมในอนาคต ดังนั้น การเรียนรู้ทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการใช้ชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นที่ควรปลูกฝังให้กับประชาชนในสังคมที่อาศัยอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

การพัฒนาทักษะการคิดของมนุษย์เป็นเรื่องที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์เกิดขึ้นอย่างมาก ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาได้ข้อสรุปว่า เด็กไทยคิดไม่เป็นไม่ว่าจะเป็นการคิดแบบเหตุผล การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (จรัส คำภารัตน์, 2549, หน้า 54) ที่พบว่า ผลการประเมินด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยทั่วประเทศมีความสามารถในการคิดเพียง 11.1% ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า แม้การคิดวิเคราะห์จะมีความสำคัญดังกล่าวมาแล้ว แต่การจัดการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ได้ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการขาดทักษะการอ่านที่มีคุณภาพ และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ก็ได้ระบุสภาพปัญหาวิกฤตเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาของไทยว่า มีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาของอีกหลายประเทศ

แนวการจัดการจัดการเรียนการสอนในการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ทักษะ ค่านิยมและเจตคติ ได้รับการอบรมปมนิสัย มาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ เมื่อมองในภาพรวมแล้ว พบว่าความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น นอกจากจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมแล้ว ยังมีทักษะและกระบวนการต่าง ๆ

ที่จะสามารถนำไปใช้ ประกอบการตัดสินใจ ได้อย่างรอบคอบ ในการดำเนินชีวิต และการมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดี ตลอดจนนำความรู้ทางศาสนา มาพัฒนาตนเองและสังคมทำให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ในสภาพปัจจุบัน ปัญหาที่พบในโรงเรียนคือ ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กล่าวคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้สืบเนื่องจากครูผู้สอนเน้นการบรรยาย นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการเรียน ขาดการลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (รัชกร ประสิทธิ์เตสัง, 2558, หน้า 93)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของโรงเรียนบ้านโนนคู่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่ามีปัญหา กล่าวคือ ขาดครูที่จบตรงสาขาวิชา ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีเท่าที่ควร ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้นมีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมาก ทำให้ไม่มีเวลาสอนอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โรงเรียนบ้านโนนคู่ ได้ทำการจัดการเรียนการสอนตามหลักหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้สาเหตุอาจเนื่องมาจากการสอนของครูและสื่อการสอนยังไม่เหมาะสมนัก นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความสนใจ และใส่ใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ มักจะเรียนรู้โดยการฟังบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว ขาดการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการศึกษาหนังสือและอ่านบททวนบทเรียน และขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ขาดความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้น นอกจากนี้ปัญหาสำคัญเร่งด่วนที่ต้องมีการสร้างเสริมให้นักเรียน คือ การคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากในรายวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดเพื่อให้ได้มา ซึ่งคำตอบหรือแนวทางในการได้มาของคำตอบ ทั้งนี้นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาด

ทักษะด้านการคิดต่าง ๆ อาทิ การคิดเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ นอกจากนี้ยังมีนักเรียนยังขาดสมาธิ ขาดความตั้งใจ และกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้มีนักเรียนสอบไม่ผ่านการประเมินเป็นจำนวนมาก (โรงเรียนบ้านโนนตู, 2560, หน้า 15)

จากปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงเล็งวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยวิธีดังกล่าวก็คือ กระบวนการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big five learning) ซึ่งเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสืบสอบตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivist) ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน โดยเริ่มต้นจากปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการสร้างผลงานเพื่อตอบแทนสังคม อันจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ปลูกฝังให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2557, หน้า 44-48) โดยมีกระบวนการเรียนรู้สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม (Learning to question) ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to search) ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to construct) ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to communicate) และขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to serve)

จากสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้พลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนานักเรียนเพื่อก้าวสู่อนาคต เป็นผู้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้ แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้
3. เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นสอน
 - 2.1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม
 - 2.2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร
 - 2.5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม
3. ขั้นสรุป

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
2. การคิดวิเคราะห์
 - 2.1 การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ
 - 2.2 การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์
 - 2.3 การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนในกลุ่มศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 8 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนรวม 88 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนตู กลุ่มศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จำนวน 8 แผน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3. แบบวัดการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามขั้นตอน ดังนี้

1. อธิบายและชี้แจงกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดการคิดวิเคราะห์ จำนวน 20 ข้อ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แล้วรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผน รวมเวลา 16 ชั่วโมง

3. ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน บันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์กับก่อนเรียน

4. ทำแบบวัดการคิดวิเคราะห์หลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบวัดการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน บันทึกคะแนนของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนเรียน

5. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 คะแนนเฉลี่ย (Arithmetic mean)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความยาก (Difficulty)

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนก (B-index) ตามวิธีของ เปรนแนน

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (r)

2.4 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence

หรือ IOC)

2.5 ค่าความเชื่อมั่น Binomial ของโลเวทท

2.6 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียน หลังเรียน โดยใช้การทดสอบ Wilcoxon signed ranks test ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้ โดยใช้สูตร E_1/E_2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. แผนจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.16/80.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนากิจกรรมจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโนนคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 ที่ผู้วิจัยค้นพบและควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. แผนจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.16/80.30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาเอกสารหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ตลอดจนเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนสังคมศึกษา ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ และผ่านการทดลองใช้กับนักเรียน แบบกลุ่มหนึ่งต่อหนึ่ง แบบกลุ่มเล็ก และการดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพกลุ่มใหญ่ก่อนนำไปใช้จริง และเป็นไปตามขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิมลรัตน์สุนทรโรจน์ (2553, หน้า 289) ที่ได้แนะนำแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ต้องชัดเจน แจ่มแจ้ง ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน เขียนทุกหัวข้อให้สอดคล้องกัน คือ สารสำคัญจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา

กิจกรรมและการวัดผล สื่อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอน การจัดเนื้อหา กิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ และแผนการจัดการเรียนรู้ต้องปฏิบัติได้จริงและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ได้ ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยออกแบบ นอกจากจะบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนที่ดีขึ้น โดยให้ความสนใจต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานต่อการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่ 2 การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนี้นักเรียนยังชื่นชอบที่จะเรียน เนื่องจากได้ปฏิบัติจริงทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และได้นำเสนอให้นักเรียนชั้นอื่น ๆ ได้ชื่นชมผลงานของตนเองในขั้นตอนการเรียนรู้ เพื่อตอบแทนสังคม ทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง ด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามความสนใจตามความชอบหรือความถนัดของแต่ละบุคคล เป็นไปตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) มีหลักการที่สำคัญว่าในการเรียนรู้ นักเรียนจะต้องเป็นผู้กระทำ (Active) และสร้างความรู้ ซึ่งครูจะเป็นเพียงผู้ช่วยในกระบวนการนี้ โดยหาวิธีการจัดการข้อมูลข่าวสารให้มีความหมายแก่นักเรียนหรือให้โอกาสนักเรียนได้มีโอกาสค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ แพรชัยภูมิ (2552, หน้า 123) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคอนสตรัคติวิซึมที่ส่งเสริมทักษะการคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : การวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคอนสตรัคติวิซึมที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.12/81.01 และงานวิจัยของ อสมะห์ กอดอ (2553, หน้า 109) ที่ได้ศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิซึม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิซึม มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.59/78.59

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้สืบเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมส่งเสริมการเรียนรู้โดยระดมกำลังสมองเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่ง พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2557, หน้า 44–48) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big five learning) เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสืบสอบตามทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ประกอบด้วย ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ บันไดขั้นที่ 1 การตั้งประเด็นคำถาม/สมมติฐานอย่างมีเหตุผล เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งข้อสงสัย ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผล บันไดขั้นที่ 2 การสืบค้นความรู้จากแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศ เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ ข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย บันไดขั้นที่ 3 การสรุปองค์ความรู้ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย การทดลอง มาคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นองค์ความรู้ บันไดขั้นที่ 4 การสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการฝึกให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาเสนอและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดความเข้าใจ บันไดขั้นที่ 5 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ โดยนักเรียนจะต้องนำความรู้ที่ได้มาไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ปลูกฝังให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมาย ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้น จะเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น เหมาะกับการจัดกิจกรรมในวิชาสังคมศึกษา ซึ่งตามบันไดทั้ง 5 เป็นการสร้างให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์และสามารถต่อยอด ให้เกิดทักษะด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ขอบทอง และนิลมณี พิทักษ์ (2559, หน้า 253–265) ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big five learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นเท่ากับร้อยละ 82.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ทิพรรัตน์ ลิทธิวงศ์ และทะเนต วงศ์นาม

(2559, หน้า 86–98) ที่ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบันได 5 ขั้น (QSCCS) สำหรับนิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์เพื่อศึกษา ผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบันได 5 ขั้น (QSCCS) พบว่า เทคนิค QSCCS ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ผู้สอนสามารถให้คำแนะนำกับนักศึกษาได้ใกล้ชิดมากขึ้น และทำให้งิจกรรมการเรียนการสอน มีความน่าสนใจ นอกจากนี้เนื้อหาของการเรียนการสอน ได้มีการออกแบบตามสภาพจริงพร้อมทั้งลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ และความยากง่ายของเนื้อหาแต่ละกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับสังคมในท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้ยังมีกระบวนการเชื่อมโยงเนื้อหาไปสู่สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พิชญะ กันธิยะ และคณะ (2559, หน้า 137–152) ที่ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (QSCCS) วิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคบันได 5 ขั้น ร่วมกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านการคิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ สร้างความคิดรวบยอดของเนื้อหาได้อย่างชัดเจน มีทักษะในการค้นคว้า แสวงหาความรู้และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น โดยครูผู้สอนจะต้องพยายามจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าถึงองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ โดยผู้วิจัยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มาเป็นสื่อการเรียน ให้นักเรียนได้แสวงหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมในขั้นที่ 2 (Learning to search) แล้วให้นักเรียนทำงานกลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้ที่ตนเองศึกษามา เพื่อร่วมกันสรุปเป็นองค์ความรู้ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมในขั้นที่ 3 (Learning to construct)

ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนและแนวทางการจัด การเรียนรู้ที่สามารถ ทำให้นักเรียนมีการคิดไตร่ตรองความรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ หลักการ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์ส่วนประกอบได้ จึงทำให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น เป็นไปตามทฤษฎี ของ Bloom (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551, หน้า 15-19) ได้ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการแยกแยะ เพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีสาระสำคัญอะไร นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น (Big Five Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์เป็นอย่างดี มีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถ ทางด้านการคิดขั้นสูง รวมถึงการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับผลงานวิจัยของ สุวิมล สพฤกษ์ศรี (2555, หน้า 177-190) พิชญะ กันธิยะ และคณะ (2559, หน้า 137-152) กล่าวคือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากปัญหาและเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้แสวงหาคำตอบของปัญหาโดยใช้สื่อรวมถึง แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และนำความรู้ที่ได้มาสร้างผลงาน หรือชิ้นงานเพื่อเผยแพร่แก่ผู้สนใจ เป็นการสร้างและทบทวน ความเข้าใจในสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ แบบบันได 5 ขั้น (Big five learning) ยังเป็นการฝึกทักษะ ด้านการคิดขั้นสูงอื่น ๆ และการทำงานเป็นทีมแก่นักเรียน นักเรียนได้มีโอกาสในการวางแผน การอภิปรายและการสรุปข้อมูล เพื่อการตัดสินใจอย่างอิสระ มีผลทำให้นักเรียนเกิดความท้าทาย ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และเกิดความสนุกสนานต่อการเรียน ส่งผลให้ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสูงขึ้นได้ และงานวิจัยของ พิชญะ กันธิยะ และคณะ (2559, หน้า 137-151) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น มีทักษะการการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรวางแผน และเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์ในการสำรวจ ทดลอง รูปภาพ การจัดบรรยากาศในห้องเรียน จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนจะมีศักยภาพในการเรียน ที่แตกต่างกัน ดังนั้นครูควรกระตุ้นนักเรียนทุกคนให้เกิดความสนใจ ถ้านักเรียนมีแนวคิดที่ออกนอกกรอบจนเกินไป ก็ไม่ควรตำหนิ โดยตรง แต่ควรเสนอแนะแนวทางที่ถูกต้องเพื่อเป็นทางเลือก ให้นักเรียนตัดสินใจ และการจับกลุ่มของนักเรียนควรคละ อ่อน-แก่งเพื่อให้นักเรียนที่มีศักยภาพในการเรียนสูงช่วยเหลือ เพื่อนที่มีศักยภาพในการเรียนต่ำกว่า
3. ครูผู้สอนควรอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ เพื่อให้นักเรียนไม่เกิดความสับสน เปื่อหน่าย กิจกรรมต้องมีความเหมาะสมกับความสามารถ ของนักเรียนทุกคน ในชั้นการเรียนรู้เพื่อตอบสนอง สังคม ควรปรับสถานการณ์ การยกตัวอย่างให้เหมาะสมสอดคล้อง กับสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และ ชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ บันได 5 ขั้น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอื่น เช่น ทักษะการสื่อสาร
3. ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้น ร่วมกับ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น
4. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในกลุ่มสาระ อื่น ๆ เพื่อให้นักเรียน ได้รับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้ครบทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ขอบทอง และนิลมณี พิทักษ์. (2559). การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น (Big Five Learning) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(4), 253–265.
- จรัส คำภารัตน์. (2549). *การสอนศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: 2020 เวสต์มีเดีย.
- ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ และทะเลศ วงศ์นาม. (2559). การศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบันได 5 ชั้น (QSCCS) สำหรับนิสิตปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 8(14), 86–98.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- _____. (2556). *การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- พรรณพร นามโนรินทร์. (2554). *การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองโก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- พิชญะ กันธิยะ และคณะ. (2559). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ชั้น วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 7(2), 137–152.
- พิมพ์ดี เดชะคุปต์. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชกร ประสิทธิ์เตลัง. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- โรงเรียนบ้านโนนตู. (2560). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.
- ภูมิรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวิมล สพฤกษ์ศรี. (2555). การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และทักษะการอ่านวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 4(2), 177–190.
- อมรรัตน์ แพรชัยภูมิ. (2552). *การพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึม ที่ส่งเสริมทักษะการคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 : การวิจัยแบบผสานวิธี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อสมะห์ กอดอ. (2553). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิด คอนสตรัคติวิซึม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.